

Lehdistötiedote

Luxemburg, 23. syyskuuta 2016

EU:n tarkastajat: "Paljon tuloksettomia ja kestäättömiä meriliikenneinvestointeja, ja on olemassa suuri vaara, että sijoitetut varat menevät hukkaan"

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa todetaan, että mm. laitureihin, satama-altaisiin ja aallonmurtajiin EU:n satamissa vuosina 2000–2003 kohdistetuista EU-varoista kolmasosaa ei ollut käytetty vaikuttavalla ja kestäväällä tavalla. Tarkastettuihin hankkeisiin käytetystä määrästä joka kolmas euro (194 miljoonaa euroa) käytettiin hankkeisiin, joiden yhteydessä luodut rakenteet olivat lähistöllä jo olemassa olevien rakenteiden kanssa päällekkäisiä. EU investoi 97 miljoonaa infrastruktuuriin, jota ei joko käytetty tai joka oli erittäin alikäytetty yli kolmen vuoden ajan rakennustöiden päätyttyä.

Tarkastajat arvioivat Euroopan komission ja jäsenvaltioiden merirahtiliikennestrategiat ja EU:n satamapalveluinvestoinneilla rahalle saadun vastineen, jonka kokonaismäärä avustuksina ja lainoina oli vuosina 2000–2013 yhteensä 17 miljardia euroa. Tarkastajat tarkastivat paikalla 19 merisatamaa viidessä EU-maassa – Espanjassa, Italiassa, Puolassa, Ruotsissa ja Saksassa. He havaitsivat, että pitkän aikavälin strategiat eivät tarjonneet vankkaa perustaa satamien kapasiteetin suunnittelulle. EU:lla ja jäsenvaltioilla ei ollut strategista yleiskuvaa rahoitusta tarvitsevista satamista eikä rahoituskohteista. Samantyyppisten infrastruktuurien rahoittaminen naapurisatamissa johti siihen, että investoinnit eivät olleet vaikuttavia eivätkä kestäviä.

Viiden jo vuonna 2010 tarkastetun hankkeen uudelleenarviointi osoitti, että rahalle saatiin hyvin vähän vastinetta. EU:n näissä satamissa rahoittaman satamainfrastruktuurin käyttöaste oli yhä liian alhainen vielä lähes kymmenen toimintavuoden jälkeen. Asianomaiset satama-alueet neljässä satamassa olivat yhä joko tyhjillään tai lähes tyhjillään, ja viidennessä ei ollut lainkaan toimintaa.

"EU:n meriliikenne on vaikeuksissa", toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Oskar Herics. "Tarvearviointit ovat puutteellisia, ja on olemassa suuri vaara, että investoidut varat menevät hukkaan. Kaiken kaikkiaan vaarassa on tarkastetuista investoinneista lähes 400 miljoonaa euroa.

Tarkastetut EU:n rahoittamat hankkeet olivat lisäksi tehottomia siltä kannalta, että kustannusylityksiä oli 139 miljoonaa euroa. Päätökseen saatetuista 30 hankkeesta 19 hankkeen toteutus viivästyi alustavista arvioista jopa 136 prosenttia. Lisäksi äskettäin tarkastetuista 37 hankkeesta seitsemää (joiden osuus EU:n rahoituksesta

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot.

Erityiskertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Tiedottaja

Puh. (+352) 4398 47063

Matkapuhelin (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Lehdistöavustaja

Puh. (+352) 4398 45410

Matkapuhelin (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

eca.europa.eu

oli 524 miljoonaa euroa) ei ollut saatettu tarkastuksen aikaan päätökseen.

Satamainfrastruktuurirahoituksen koordinointi ei myöskään sujunut kunnolla komission ja EIP:n välillä: EIP:n myöntämät lainat EU:n ulkopuolella oleviin naapurisatamiin (esim. Marokko) heikensivät EU:n satamiin investoidun EU-rahoituksen vaikuttavuutta.

EU:n rahoitus oli hanketasolla sidottu tuotoksiin eikä tuloksiin, joten niiden kulut oikeuttivat edelleen saamaan EU:n osarahoitusta, vaikka tiettyjä EU:n rahoittamia infrastruktuureja ei tosiasiallisesti käytetty.

Lisäksi monet sisämaayhteydet (tiet ja rautatiet) puuttuivat tai olivat riittämättömiä 14 tarkastetun sataman kohdalla. Tämän vuoksi tarvitaan vielä lisää julkista rahoitusta, jotta alkuperäiset satamainvestoinnit saadaan toimimaan kunnolla

Komissio ei ole myöskään ryhtynyt valtiontukien ja tullimenettelyjen alalla tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollistaakseen merisatamien kilpailun tasapuolisin toimintaedellytyksin. Markkinoiden vääristymisen estämiseksi valtiontukia olisi pitänyt valvoa vaikuttavammin tarkastamalla jälkikäteen, olivatko aiempien päätösten perusteena olleet ehdot pysyneet muuttumattomina (esimerkiksi toimilupasopimusten osalta), ja määrittämällä selkeämmin, mitkä käyttäjäkohtaiset varustukset voisivat saada tukea. Tarkastajat esittävät joukon suosituksia lähinnä komissiolle. Suosituksissa on kyse pääasiallisesti seuraavista seikoista:

- tarkistetaan nykyistä 104 ydinverkon sataman määrää ja vahvistetaan EU:n laajuinen satamien kehityssuunnitelma
- arvioidaan mahdollisuutta jättää konttien jälleenlaivauksen ja varastoinnin satamainfrastruktuuri sekä julkisen toimivallan piiriin kuulumaton satamien varustus EU:n rahoituksen ulkopuolelle
- varmistetaan, että kaikki ehdotettuja EIP:n lainoja koskevat tarvittavat tiedot jaetaan EIP:n ja komission kesken
- asetetaan ydinverkon satamiin ja keskeisiin vesiväyliin tehtävät investoinnit EU-tuen saamisessa etusijalle ainoastaan siinä tapauksessa, että on selvää, että investoinnit tuottavat EU:n lisäarvoa ja yksityistä rahoitusta on saatavilla riittävästi
- annetaan satamien valtiontukea koskevat suuntaviivat sekä valvotaan ja seurataan aiemmin tehtyjä valtiontukipäätöksiä
- vähennetään hallinnollista rasitusta ja viivästyksiä edistämällä kansallisia keskitettyjä asiointipisteitä lupien ja hyväksyntien myöntämisessä
- parannetaan meriliikenteen kilpailuasemaa suhteessa muihin kuljetusmuotoihin jatkamalla meriliikenteeseen ja tullimenettelyihin liittyvien muodollisuuksien yksinkertaistamista.

Toimittajille tiedoksi

EU:n merenkulkualan osuus EU:n BKT:sta oli arvioiden mukaan vuonna 2013 noin 1 prosentti ja ala työllisti noin kaksi miljoonaa henkilöä. 1200 kaupallista satamaa 23 EU:n jäsenvaltiossa hoitaa kolmea neljänestä EU:n ja kolmansien maiden välisistä lastikuljetuksista ja vastaa yli kolmanneksesta EU:n sisäisestä tavaraliikenteestä.

Satamainfrastruktuuriin tehtäviin investointeihin voidaan saada EU:n yhteisrahoitusta Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta yhteistyössä suoritettavan hallinnon periaatteen mukaisesti. Rahoitusta voidaan saada myös Euroopan laajuinen liikenneverkko -ohjelmasta ja Verkkojen

Eurooppa -välineestä, jolloin hankkeita hallinnoidaan suoraan Euroopan komissiossa.

Vuosina 2000–2013 EU:n talousarviosta myönnettiin satamainvestointeihin rahoitusta noin 6,8 miljardia euroa. Lisäksi Euroopan investointipankki (EIP) rahoitti satamainvestointeja lainoilla, joiden määrä oli noin 10 miljardia euroa.

Erityiskertomus nro 23/2016 "EU:n meriliikenne vaikeuksissa – paljon tuloksettomia ja kestäättömiä investointeja" on saatavissa 23:lla EU:n kielellä.
